

บทที่ 3

เศรษฐกิจและความเป็นมาของจังหวัดเชียงใหม่

3.1 ประวัตินครเชียงใหม่

เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองเก่าแก่และมีประวัติการสร้างอันน่าภาคภูมิใจ กษัตริย์ผู้ทรงสร้างนครเชียงใหม่คือ “พญามังราย” พระองค์ทรงรวบรวมบ้านเล็กเมืองน้อยบนแผ่นดินล้านนาไทยให้เป็นผืนเดียวกัน ทรงเห็นที่ราบอันอุดมสมบูรณ์ริมฝั่งแม่น้ำปิงบริเวณป่าเชิงดอยสุเทพเป็นที่ราบกว้าง จึงดำริที่จะสร้างเมืองใหม่ ณ ที่แห่งนั้น โดยสร้างราชมณเฑียรของพระองค์ลงตรงที่เป็นชัยภูมิตำแหน่งลอมคานันให้เป็นที่ตั้งเมืองหรือศูนย์กลางเมือง แล้วเชิญมิตรแก้วสหายทั้งสองคือ พญาจางเมือง แห่งเมืองพะเยาและพญาร่วงแห่งกรุงสุโขทัย มาร่วมวางผังเมือง

ครั้นพระสหายทั้งสองต่างเห็นพ้องต้องกันแล้ว จึงให้เริ่มสร้างเมืองเชียงใหม่ วันและเวลาที่เริ่มสร้างเมือง (ยึดตามศิลาจารึกวัดเชียงมั่น) ตรงกับวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๑๘๓๕ เวลาประมาณ ๐๔.๔๕ น. ลักษณะการวางผังเมืองสอดคล้องกับชัยภูมิและความเชื่อทางโหราศาสตร์ คือคัมภีร์มหาทักษา ตามทิศของแผนภูมินคร คือ บริวาร เมือง อายุเมือง เดชเมือง ศรีเมือง มูลเมือง อุดสาหะเมือง มนตรีเมือง และกาลกนิเมือง เริ่มจากการขุดคูน้ำกว้าง ๕ วา เหนือดินมาถมเป็นแนวกำแพง โดยขุดจากมุมเมืองด้านตะวันออก คือที่แจ้งศรีภูมิ อันเป็นทิศมงคลก่อน แล้วก่ออิฐขนาดทั้งสองข้างข้างบนกำแพงปูลงแล้วทำสมาธิเวียนกำแพงเมือง ทั้ง ๔ ด้าน ขนาดกว้าง ๕๐๐ วา ยาว ๑,๐๐๐ วา เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าพร้อมกับสร้างราชมณเฑียรและตั้งตลาด เป็นเวลาทั้งสิ้น ๔ เดือน จึงสร้างเสร็จ จากนั้นมีการเฉลิมฉลองเมือง แล้วพญาทั้งสามทรงขนานนามเมืองนี้ว่า “นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่”

นับจากพญามังรายก่อตั้งเมืองเชียงใหม่ขึ้น ราชวงศ์เม็งรายก็ปกครองต่อมาถึง ๒๖๒ ปี (พ.ศ. ๑๘๓๕-๒๑๐๑) ในปี พ.ศ. ๒๑๐๑ ยุคปลายราชวงศ์เม็งราย พระเจ้าบุเรงนองกษัตริย์ของพม่าได้ยกกองทัพมาโจมตี และยึดเมืองเชียงใหม่ไปเป็นเมืองขึ้นของพม่านานร่วม ๒๑๖ ปี จนถึงสมัยพระเจ้าตากสิน และพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงช่วยเหลือล้านนาไทย ภายใต้การนำของพระยาตากวโธและพระยาจำบ้านในการทำสงครามขับไล่พม่าออกไปจากเมืองเชียงใหม่ได้สำเร็จ ทรงสถาปนาพระยาตากวโธเป็นเจ้าเมืองเชียงใหม่ ในฐานะเมืองประเทศราชของกรุงเทพฯ

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๔๗๖ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปรับปรุงการปกครองจากมณฑลพายัพเป็นแบบจังหวัดเชียงใหม่ จึงมีฐานะเป็นจังหวัดจนถึงปัจจุบัน

3.2 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑. ที่ตั้ง

เชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของประเทศไทย สูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ ๑,๐๒๗ ฟุต (๓๑๐ ม.) ส่วนกว้างจากทิศตะวันตกจรดทิศตะวันออกประมาณ ๓๒๐ กม. (ยาวมากที่สุดของประเทศ) ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๗๕๐ กม. โดยทางรถไฟ และประมาณ ๗๒๐ กม. โดยรถยนต์ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินสายเหนือ

๒. อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	รัฐฉานของสหภาพเมียนมาร์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอสามเงา จังหวัดตาก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดเชียงราย ลำพูน และลำปาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอปาย อำเภอขุนยวม และอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.3 ลักษณะภูมิอากาศ

เชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีสภาพอากาศค่อนข้างเย็นเกือบตลอดทั้งปี มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี ๒๕.๔ องศาเซลเซียส โดยมีค่าอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๑.๘ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๐.๑ องศาเซลเซียสความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ๗๒%

สภาพภูมิอากาศจังหวัดเชียงใหม่อยู่ภายใต้อิทธิพลลมมรสุม ๒ ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือแบ่งภูมิอากาศออกได้เป็น ๓ ฤดู ได้แก่

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนตุลาคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพล จากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัฒนาจากความหนาวเย็นจากประเทศจีนลงมา
- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมฝ่ายใต้

3.4 สภาพภูมิประเทศและพื้นที่

สภาพภูมิประเทศ

โดยทั่วไปแล้วพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นป่าละเมาะและภูเขา มีที่ราบอยู่ตอนกลางตามสองฟากฝั่งแม่น้ำปิง มีภูเขาสูงที่สุดในประเทศไทย คือ “ดอยอินทนนท์” สูงประมาณ ๒,๕๖๕ เมตร อยู่ในเขตอำเภอจอมทอง และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ ๑๐๖ กม. ดอยอินทนนท์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมาก นอกจากนี้ยังมีดอยอื่น ๆ ที่มีความสูงรองลงมาอีกหลายแห่ง เช่น ดอยฟ้าห่มปก สูง ๒,๒๕๗ เมตร ดอยหลวงเชียงดาว สูง ๒,๑๕๕ เมตร ดอยสุเทพ สูง ๑,๖๗๘ เมตร โดยทั่วไปอาจแบ่งสภาพพื้นที่ออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. พื้นที่ภูเขา ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเกินกว่า ๕๐๐ เมตร ส่วนใหญ่อยู่ทิศเหนือและทิศตะวันตกของจังหวัด คิดเป็นพื้นที่ประมาณ ๘๐% ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดพื้นที่ภูเขาเหล่านี้เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ไม่เหมาะต่อการเพาะปลูก

๒. พื้นที่ราบลุ่มน้ำและที่ราบเชิงเขา ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไประหว่างหุบเขามิรูปร่างยาวรีทอดตัวในแนวเหนือ-ใต้ อันได้แก่ ที่ราบลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำฝาง และลุ่มน้ำแม่งัด ซึ่งนับเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการเกษตร

พื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่ประมาณ ๒๐,๑๐๗,๐๕๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๒,๕๖๖,๕๑๐ ไร่ โดยจำแนกลักษณะพื้นที่ได้ดังนี้

- พื้นที่ป่าไม้และภูเขา ประมาณ ๗๒%
- พื้นที่ทำการเกษตร ประมาณ 10%
- พื้นที่ที่ไม่ได้จำแนก ๑๘%

3.5 ลักษณะทางการปกครอง

การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดเชียงใหม่แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๒๒ อำเภอ ๒ กิ่งอำเภอ มีจำนวนตำบล ๒๐๔ ตำบล และจำนวนหมู่บ้าน ๑,๘๘๑ มีหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ดังนี้

๑. หน่วยงานบริหารราชการส่วนกลาง จำนวน ๑๕๑ หน่วยงาน
๒. หน่วยงานบริหารราชการส่วนภูมิภาค จำนวน ๓๔ หน่วยงาน
๓. หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แยกเป็น

- ๓.๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ๑ แห่ง
- ๓.๒ เทศบาลนคร จำนวน ๑ แห่ง
- ๓.๓ สุขาภิบาล จำนวน ๒๘ แห่ง
- ๓.๔ องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๖๖ แห่ง

๔. หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๗ หน่วยงาน

ประชากร

จังหวัดเชียงใหม่มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๑,๕๘๐,๕๐๑ คน แยกเป็นชาย ๗๘๖,๕๔๕ คน หญิง ๗๙๔,๑๕๖ คน (ณ เดือนกันยายน ๒๕๔๑) มีชุมชนบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ตั้งอยู่กระจายทั่วไป รวม ๑,๔๑๐ กลุ่ม ประกอบด้วยชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ รวม ๑๑ เผ่า ได้แก่ กะเหรี่ยง มูเซอ ม้ง ลีซอ ลัวะ ปะห่อง อีเก้อ เข้า จีนฮ่อ ไทยใหญ่และอื่น ๆ (ได้แก่ คะฉิ่น และชนกลุ่มน้อยที่มีชาวไทยภูเขาอยู่ร่วมกันมากกว่า ๑ เผ่า) และชาวไทยพื้นเมืองอีก ๑ เผ่า

3.6 การศึกษา

จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์การศึกษาในเขตภาคเหนือตอนบน มีสถาบันการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ตามสถิติในปีการศึกษา ๒๕๓๕ มีดังนี้

๑. กรมสามัญ ๔๑ แห่ง
๒. สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ๕๕๕
๓. สำนักงานการศึกษาเอกชน ๑๑๖ แห่ง
๔. กรมอาชีวศึกษา ๗ แห่ง
๕. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ๑ แห่ง
๖. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ๑ แห่ง

๗. กรมพลศึกษา ๑ แห่ง
๘. กรมศิลปากร ๑ แห่ง
๙. กรมประชาสัมพันธ์ ๑ แห่ง (เฉพาะประถมฯ คือ ร.ร. ชาวเขา)
๑๐. เทศบาล ๑๑ แห่ง
๑๑. ตำรวจตระเวนชายแดน ๑๔ แห่ง
๑๒. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๑ แห่ง
๑๓. โรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ๑ แห่ง
๑๔. มหาวิทยาลัยการเกษตรแม่โจ้ ๑ แห่ง
๑๕. มหาวิทยาลัยพายัพ ๑ แห่ง
๑๖. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๑ แห่ง

3.7 โครงสร้างพื้นฐาน

๑. ไฟฟ้า

การบริการไฟฟ้า อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าเขต ๑ ภาค ๑ เชียงใหม่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าขนาดเล็กและสถานีควบคุมการจ่ายไฟฟ้าอยู่ ๕ สถานี ปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ใช้ในจังหวัด รวม ๑,๑๓๘.๕๕๘ ล้านหน่วยสามารถให้บริการไฟฟ้าได้ครอบคลุม ๑๕๘ ตำบล ๑,๖๓๐ หมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ ๘๕.๔๖ หมู่บ้านที่เหลือไม่สามารถขยายเขตระบบจำหน่ายได้เนื่องจากอยู่ในเขตป่าสงวน แหล่งต้นน้ำ ลุ่มน้ำ เขตป่าอนุรักษ์ อุทยานแห่งชาติ

๒. ประปา

สำนักงานประปาเชียงใหม่ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานประปาเขต ๕ เชียงใหม่ มีกิจการของการประปาส่วนภูมิภาคตั้งอยู่ในท้องที่รวม ๖ แห่ง สามารถผลิตน้ำประปาได้ประมาณ ๗๘,๕๖๐ ลบ.ม/วัน ขณะนี้ในส่วนของการประปาเชียงใหม่ มีงานโครงการก่อสร้างขยายเพิ่มกำลังผลิตน้ำอีกวันละ ๔๘,๐๐๐ ม^๓ โดยใช้แหล่งน้ำดิบ และผลิตน้ำที่เขื่อนแม่กวง แล้วส่งน้ำสะอาดเข้ามายังตัวเมืองเชียงใหม่ด้วยระบบท่อส่ง

๓. โทรศัพท์

โทรศัพท์จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเขตโทรศัพท์ภาคเหนือที่ ๑ ฝ่ายโทรศัพท์ ภาคเหนือ รับผิดชอบดูแลเขตภาคเหนือ ๔ เขต รวม ๑๘ จังหวัด

ในจังหวัดเชียงใหม่มีชุมสายโทรศัพท์จำนวน ๓๒ ชุมสาย มีจำนวนเลขหมายทั้งสิ้น ๘๗,๕๒๑ หมายเลข เป็นเลขหมายที่มีผู้เช่าแล้ว ๖๘,๐๕๔ เลขหมาย

๔. การไปรษณีย์โทรเลข

มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ๓๖ แห่ง และมีจำนวนไปรษณีย์อนุญาตเอกชน ๘๒ แห่ง

๕. การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมขนส่งทางรถยนต์

การเดินทางรถยนต์สามารถเข้าสู่จังหวัดเชียงใหม่ได้หลายเส้นทางด้านทางหลวงแผ่นดิน การคมนาคมขนส่งทางรถยนต์ระหว่างชนบทหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอต่าง ๆ มีความสะดวก เพราะมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมติดต่อกัน สามารถติดต่อได้โดยทางรถยนต์

การคมนาคมขนส่งทางรถไฟ

ปัจจุบันมีรถไฟสายกรุงเทพฯ - เชียงใหม่ สายเดี่ยว เปิดการเดินทางรถด่วน และรถด่วนพิเศษ กรุงเทพฯ - เชียงใหม่ วันละ ๓ ขบวน และ สายนครสวรรค์ - เชียงใหม่ วันละ ๒ ขบวน

การคมนาคมขนส่งทางอากาศ

เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการบินในภาคเหนือ มีสนามบินนานาชาติที่มีขนาดใหญ่อันดับสองรองจากสนามบินดอนเมือง มีเส้นทางการบินทั้งไปและกลับวันละหลายเที่ยว เกือบทุกจังหวัดทั่วประเทศ

3.8 โครงสร้างเศรษฐกิจ

โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดเชียงใหม่ อาศัยการผลิตภาคเกษตรเป็นหลัก โดยเฉพาะสาขาพืชผล มีพืชเศรษฐกิจสำคัญหลายชนิด เช่น ข้าว ไม้ยาเวอร์จันเนีย ถั่วเหลือง หอมหัวใหญ่ ลำไย ลิ้นจี่ ตลอดจนพืชผักต่างๆ

สำหรับภาคนอกการเกษตร มีอัตราเติบโตเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ได้แก่ สาขาบริการและการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.1 เป็น 2.0 ล้านคน โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.0 เป็น 1.2 ล้านคน เทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.1 ปีก่อน เนื่องจากประเทศคู่แข่งประสบปัญหาความไม่สงบภายในประเทศ รวมทั้งการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในแถบเอเชีย และการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่เกิดขึ้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยลดลงร้อยละ 1.2 เหลือ 0.8 ล้านคน เทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 เมื่อปีก่อน เนื่องจากภาวะฝนที่ตกอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยลดลงมากในช่วงไตรมาสที่ 2 และ 3 และนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนหนึ่งนิยมเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในช่วงไตรมาสที่ 4 นักท่องเที่ยวชาวไทยกลับเพิ่มขึ้นเนื่องจากภาวะอากาศที่หนาวเย็นเป็นประวัติดำเนินการ นอกจากนี้ก็มี ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นลำดับที่ ๓ รองจากภาคบริการและภาคเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ ๒๖.๔๕ และ ๑๒.๓๒ ตามลำดับในปี ๒๕๔๑ มีโรงงานจำนวนทั้งสิ้น ๒,๓๕๓ โรงงาน เงินลงทุน ๑๗,๓๗๑.๓ ล้านบาท มีการจ้างงาน ๓๘,๓๑๓ คน จาก ๒๒ อำเภอ ๒ กิ่งอำเภอ

ภาคการเงิน จำนวนสาขานาการพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2542 มีทั้งสิ้น 127 แห่ง เท่ากับปีก่อน ปริมาณเงินฝากและเบิกถอนของธนาคารพาณิชย์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 17.1 เป็น 74,213 ล้านบาท เทียบกับที่ลดลงร้อยละ 9.6 ปีก่อน โดยเงินฝากเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.4 เป็น 39,533 ล้านบาท เทียบกับที่ลดลงร้อยละ 9.5 ปีก่อน ส่วนเงินเบิกถอนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 32.3 เป็น 34,680 ล้านบาท เทียบกับที่ลดลงร้อยละ 9.7 ปีก่อน โดยเฉพาะในช่วงเดือนธันวาคม 2542 ธนาคารพาณิชย์ มีการเบิกถอนเงินเพิ่มมากขึ้นเพื่อสำรองไว้กับการแก้ไขปัญหา Y2K ส่งผลให้ยอดนำฝากสุทธิลดลงจากปีก่อนร้อยละ 55.6 เหลือ 4,853 ล้านบาท เทียบกับที่ลดลงร้อยละ 9.0 ปีก่อน เงินฝากที่สาขานาการพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2542 มียอดคงค้างทั้งสิ้น 76,970 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.6 เทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 ปีก่อน จากอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลงทำให้ ผู้ฝากเงินถอนเงินฝากไปใช้จ่าย เช่น ซื้อรถยนต์ ชำระเงินกู้ โดยเงินฝากในเขตอำเภอเมืองและอำเภอรอบนอก ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 0.8 และร้อยละ 4.6 ขณะที่ เงินให้ สิ้นเชื่อ มียอดคงค้าง 69,149 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 7.2 เทียบกับที่ลดลงร้อยละ 7.1 ปีก่อน จากธนาคารพาณิชย์เข้มงวดการให้สินเชื่อ

และเร่งรัดชำระหนี้ โดยเงินให้สินเชื่อในเขตอำเภอเมืองและอำเภอรอบนอกลดลงจากปีก่อนร้อยละ 7.6 และร้อยละ 5.5

ฐานะการคลังรัฐบาลจังหวัดเชียงใหม่ในปีงบประมาณ 2542 เงินในงบประมาณขาดดุล 16,098 ล้านบาท เทียบกับที่ขาดดุล 15,939 ล้านบาทปีก่อน จากรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.8 เป็น 19,140 ล้านบาท ตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ขณะที่รายได้ลดลงร้อยละ 19.0 เหลือ 3,042 ล้านบาท เนื่องจาก การจัดเก็บเงินได้จากดอกเบี้ยลดลงตามอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลง และการปรับลดอัตราจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อรวมกับการรับ-จ่ายเงินนอกงบประมาณซึ่งขาดดุล 1,275 ล้านบาท ทำให้ขาดดุลเงินสด 17,373 ล้านบาท เทียบกับที่ขาดดุล 16,473 ล้านบาทปีก่อน

จากการที่มีฐานทางเศรษฐกิจสำคัญหลายชนิด ทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจของเชียงใหม่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีเสถียรภาพระหว่าง ๖-๘% โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงสุดในภาคเหนือ คือ ๗๑,๓๕๔.๗๓๗ ล้านบาท ประชากรของจังหวัดเชียงใหม่มีรายได้สูงเป็นลำดับที่ ๒ ของภาคเหนือ เฉลี่ยคนละ ๔๕,๖๑๔ บาท/ปี (ข้อมูล ปี ๒๕๓๘) แต่รายได้ของประชากรในเขตชนบทเฉลี่ยประมาณ ๖,๐๐๐ บาท/คน/ปี สภาพทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ รายได้หลักมาจากการเกษตรกรรมและการท่องเที่ยว

3.9 ย่านธุรกิจการค้าปลีกของเชียงใหม่

ในปี ๒๕๓๘ เชียงใหม่มีสถานประกอบธุรกิจการค้าที่จดทะเบียนนิติบุคคลและขึ้นทะเบียนพาณิชย์ ๑,๕๓๓ ราย ส่วนในปี ๒๕๓๕ (ม.ค. - พ.ย.) จำนวนสถานประกอบธุรกิจการค้าที่จดทะเบียนฯ ๑,๗๓๕ ราย ทางด้านการค้าปลีกนั้น ปัจจุบันเชียงใหม่มีการขยายการลงทุนทางด้านค้าปลีกอย่างรวดเร็ว มีร้านค้าปลีกทุกประเภทให้เลือกใช้บริการ โดยส่วนมากจะตั้งอยู่ในตัวเมืองหรือในระยะห่างจากตัวเมืองไม่เกิน 15 ก.ม. ทั้งนี้เราสามารถแยกตามประเภทการค้าปลีกเฉพาะที่เป็น ร้านค้าขนาดใหญ่ ได้ดังนี้คือ

1. ห้างสรรพสินค้า (Department Store) มีขนาดใหญ่กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็น

ลูกค้าระดับสูงและระดับกลาง ใช้บริการตกแต่งสูง เพื่อให้เหมาะกับกลุ่มลูกค้าที่คาดไว้ และมีสินค้าครบทุกหมวดหมู่ มีห้าง เซ็นทรัล และโรบินสัน

2. ซุปเปอร์สโตร์ (Super Store) หรือ ไฮเปอร์มาร์เก็ต ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ โลตัส แมคโคร คาร์ฟู โอซอง มีลักษณะเด่นคือตัวอาคารจะอยู่ลึกเข้าไปด้านใน การค้าปลีกนี้จัดเป็นการค้าที่มีการแข่งขันสูงในปัจจุบัน การตกแต่งไม่ได้ลงทุนมากนัก แต่จะเน้นด้านการลดราคา หรือส่งเสริมการขาย

3. ซุปเปอร์มาร์เก็ต (Supermarket) เป็นรูปแบบการขายแบบให้ผู้ซื้อบริการตนเอง ทางร้านจะส่งสินค้าเข้ามาขายเป็นจำนวนมาก เพื่อรักษานโยบายราคาถูก สินค้าส่วนใหญ่จะเป็นพวกอาหารและของเบ็ดเตล็ดทุกอย่าง เช่น ริมปิงซุปเปอร์มาร์เก็ต ส.การค้าซุปเปอร์มาเก็ต

4. ร้านค้าเฉพาะอย่าง (Speciality Store) เช่น สุรวิงศ์บุคเซ็นเตอร์ คอมพิวเตอร์ พลาซ่า ที่ขายอุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานและคอมพิวเตอร์ หรือร้านขายเสื้อผ้าเฉพาะยี่ห้อ เป็นต้น

5. ร้านฟาสต์ฟู้ด (Fast Food) ได้แก่ ร้านแมคโดนัลด์ เบอร์เกอร์คิงส์ เป็นต้น ซึ่งเป็นร้านอาหารที่มุ่งตอบสนองพฤติกรรมบริการบริโภคใหม่ ๆ เช่น การบริการตนเอง การขับรถเข้าไปซื้อ ปัจจุบันพฤติกรรมใหม่ ๆ นี้เป็นที่ยอมรับกว้างขวาง

6. ร้านมินิมาร์ท หรือร้านคอนวีเนียนสโตร์ (Minimart or Convenience Store) เป็นธุรกิจค้าปลีกขนาดเล็ก ที่มุ่งให้ความสะดวกแก่ลูกค้าในละแวกใกล้เคียงกับบ้าน เช่น ซีเลคซ์ เซเว่นอีเลฟเว่น

เชียงใหม่

